

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 645/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie sv. Egídia 93, Poprad, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/229/2015 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/229/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV sa **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/229/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 645/2025 zo 6. novembra 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručenú ústavnému súdu 3. septembra 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (predtým okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/229/2015 (predtým vedenom pod sp. zn. 9C/229/2015, pričom pasívne legitimovaný subjekt označil samotný sťažovateľ s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou 7. septembra 2015 domáhal rozhodnutia o námietke nedostatku právomoci rozhodcovského súdu a zaujatosti sudcov rozhodcovského súdu – Stály rozhodcovský súd JSM, Cukrová 14, Bratislava. Mestský súd v prejednávanej veci rozhodol rozsudkom č. k. B1-9C/229/2015-172 z 10. júna 2025, proti ktorému podal odvolanie zo 6. augusta 2025. Na podklade chronológie priebehu napadnutého konania akcentoval opakovanú nečinnosť mestského súdu (predtým okresného súdu), ktorý prvé súdne pojednávanie vykonal až 26. apríla 2022 a po uskutočnení druhého pojednávania 15. mája 2025 ďalší termín odročil na účel vyhlásenia rozhodnutia na 10. jún 2025, pričom písomné vyhotovenie rozsudku mu bolo doručené 22. júla 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie o absencii skutkovej a právnej náročnosti prejednávanej veci, svojím správaním (s výnimkou dupliky zaslanej 22. mája 2017, t. j. 10 dní po uplynutí sudcovskej lehoty) k vzniku prietahov neprispel a tieto sú spôsobené nečinnosťou označených všeobecných súdov. S ohľadom na opísané skutočnosti odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predsedníčka mestského súdu na podklade datovania úkonov od začiatku napadnutého konania vymedzila obdobia nečinnosti mestského súdu (predtým okresného súdu), a to v období od 16. júna 2017 do 24. januára 2018, od 24. januára 2018 do 26. júla 2018, od 26. júla 2018 do 21. novembra 2019, od 2. júna 2020 do 17. januára 2022, od 26. apríla 2022 do 13. októbra 2023 a od 13. októbra 2023 do 7. októbra 2024, pričom vzniknuté prietahy prevažne kvalifikovala ako zbytočné. Na druhej strane nečinnosť súdov zapríčinili aj objektívne skutočnosti ako pandémie ochorenia COVID-19, zaťaženosť súdov a reforma súdnej mapy. Súčasne rozporovala postup sťažovateľa, ktorý nepodal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 381/2020, I. ÚS 304/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie nie je právne zložitá (m. m. I. ÚS 421/2023, I. ÚS 365/2024) a ani z obsahu súdneho spisu nevyplýva právna a skutková zložitost'. V správaní sťažovateľa neboli zistené skutočnosti majúce vplyv na celkovú dĺžku konania.

9. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní ústavný súd vo vzťahu k postupu mestského súdu (predtým okresného súdu) konštatuje, že už zo samotnej dĺžky vedeného sporu, keď trvalo takmer 10 rokov, kým bolo v prejednávanej veci rozhodnuté, možno vyvodit', že vo veci konajúce súdy nerešpektovali zásadu rýchlosti a hospodárnosti súdneho konania a spôsobili tak extrémne prietahy, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné (m. m. I. ÚS 7/2022, I. ÚS 520/2024). Navyše, v prejednávanej veci sa opakovane vyskytli aj obdobia viac ako rok trvajúcej absolútnej nečinnosti, konkrétne 1. od 9. júna 2020 (okresný súd mailom žalovaného v 2. rade vyzval na oznámenie poštovej adresy, pozn.) do 17. januára 2022 (zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania na 26. apríl 2022, ktorým predchádzali výzvy sťažovateľa doručené okresnému súdu 16. januára 2018 a 5. novembra 2020, pozn.), 2. od 26. apríla 2022 do vydania uznesenia č. k. B1-9C/229/2015-151 z 13. októbra 2023, ktorým zamietol návrh žalovanej v 1. rade na prerušenie konania doručený ešte 30. januára 2017, a následne 3. od expedovania označeného uznesenia 30. októbra 2023 do 7. októbra 2024, keď zákoná sudkyňa nariadila termín pojednávania na 15. máj 2025.

10. K argumentácii mestského súdu o nevyčerpaní sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi mestského súdu ústavný súd poukazuje na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudky vo veciach Ištván a Ištvánová v. Slovenská republika z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 30189/07, body 52 – 55 a 63 – 99; Komanický v. Slovenská republika (č. 6) z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 40437/07, body 51 – 54 a 60 – 96), v súlade s ktorou sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi súdu nie je považovaná za účinný prostriedok nápravy namietaných práv. Uvedenú námietku mestského súdu preto ústavný súd považuje za irelevantnú.

11. Hoci podľa predsedníčky mestského súdu dĺžku napadnutého konania ovplyvnila aj pandémia ochorenia COVID-19, obdobie pandémie môže byť dôvodom len ojedinelej a kratšie trvajúcej nečinnosti s reflexiou na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022, I. ÚS 61/2025), pričom prijaté protipandemické opatrenia samy osebe štát nezbavujú všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku konania orgánu verejnej moci (rozsudok ESLP vo veci Q a R v. Slovinsko z 8. 2. 2022, sťažnosť č. 19938/20, bod 80). Ústavný súd preto prednesenú argumentáciu nezohľadnil, keďže už v tom čase konanie trvalo viac ako štyri roky, čo bol adekvátny čas na meritorne rozhodnutie súdom prvej inštancie (m. m. I. ÚS 61/2025, I. ÚS 337/2025, I. ÚS 438/2025). Ústavný súd vo vzťahu k výhrade predsedníčky mestského súdu týkajúcej sa personálnej poddimenzovanosti bratislavských súdov opakuje, že pri posudzovaní prietahov pravidelne vo svojej judikatúre (III. ÚS 17/02, IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016, III. ÚS 339/2017, I. ÚS 170/2025) konštatuje, že okolnosti ako nedostatočné personálne obsadenie súdu, nadmerná pracovná vyťaženosť, resp. zmena súdnej mapy, nesmú ísť na vrub sťažovateľovi, resp. nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že primárne je štát zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky na riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu práv účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa (m. m. I. ÚS 693/2024, IV. ÚS 564/2024).

12. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

13. Napriek tomu, že mestský súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom č. k. B1-9C/229/2015-172 z 10. júna 2025 (žalobu zamietol, pozn.) a po odvolaní sťažovateľa súdny spis 1. októbra 2025 predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave, po vrátení spisu bude v závislosti od rozhodnutia v odvolacom konaní rozhodovať, okrem iného, aj o výške náhrady trov konania, keďže žalovaným priznal proti sťažovateľovi nárok na úplnú náhradu trov konania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

14. Sťažovateľ sa domáha, aby mu ústavný súd od mestského súdu priznal primerané finančné zadost'učinenie 4 000 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť mestského súdu (predtým okresného súdu), uložený príkaz konať, majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľovi, reflektujúc celkovú neprimeranú dobu trvania napadnutého konania, finančné zadost'učinenie v požadovanej sume 4 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

15. Ústavný súd sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur, t. j. spolu 771,68 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 23 % daň z pridanej hodnoty, t. j. o sumu 177,49 eur, pretože aj keď právny zástupca sťažovateľa sám nepreukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH, vedenom finančnou správou Slovenskej republiky, zistil, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH. K vyhľadávacej činnosti pristúpil z dôvodu vyčíslenia trov konania aj s DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2026

**Miroslav Duriš
predseda senátu**